

[Chr. Thomsen.]

er meget villige til at prøve at løse dem, hvad enten det er omskolingsproblemer, ældres problemer eller problemer for de unge, der går over i andet erhverv. Alt det må vi tage op og prøve at løse. Det, jeg advarer imod, er, at man, når man lovgiver for landbrugets område, blander socialpolitik og erhvervs politik alt for meget sammen — eller i det hele taget blander det sammen. Et eksport-erhverv, der skal arbejde under så hårde forhold, kan ikke eksistere, hvis man ikke simpelt hen fører en hård erhvervs politik; så må man løse de andre problemer for sig.

Der kommer nok adskillige gode råd frem i dag. Jeg vil, som jeg har sagt det ved en anden lejlighed, gerne slutte med at sige, at set med mine øjne findes der ingen hurtige patentløsninger for dansk landbrug. De, der tror det, tror fejl. Forude for dansk landbrug ligger en række år, hvor man skal igennem en lang og træls omstillingsproces. Er man ikke indstillet på at tage den omstillingsproces, vil man ikke fremover kunne bevare et eksporterhverv; der er ingen patentmidler.

Jeg vil til slut om hr. Morten Langes dagsordensforslag sige, at det kan jeg godt godtage, det er da altid rart at få gode råd. Det kunne nok være ønskeligt at få at vide, hvem eksperterne er, men det får vi måske oplyst på et senere tidspunkt. Jeg begyndte jo med at sige, at når man kender landbruget og ved, hvor besværlige problemerne er, undrer man sig over, hvad der i virkeligheden findes af landbrugsexpenter i dette land.

Niels Ravn: Jeg vil gerne begynde med at takke landbrugsministeren for den redegørelse, vi har fået her i dag.

Hvis vi ser på det første afsnit, hvorom der fra SFs side ønskes oplysninger, med hensyn til en reform af landbrugslovgivningen, synes jeg i modsætning til hr. Morten Lange, at det af landbrugsministerens redegørelse klart fremgik, at man ønskede en reform af de love, der danner hovedrammen om dansk landbrugs virke, fremskyndet, og det kan jeg på det konservative folkepartis vegne udtrykke min tilfredshed med. I denne forbindelse nævnes landbrugsloven, statshusmandsloven eller jordbrugsloven, som den

nu benævnes, og loven om arbejderboliger på landet.

Jeg forstår i og for sig ikke rigtig hr. Morten Langes utilfredshed med redegørelsen, når man ser hans argumentation for egne synspunkter bagefter, for hvad var det, hr. Morten Lange ønskede sat i stedet for det, landbrugsministeren bebudede? Jeg bemærkede i hr. Morten Langes tale et ønske om overgang til kollektivt landbrug. Jeg tror ikke, det er den vej, dansk landbrug skal søge for at løse sine problemer. Så bemærkede jeg også, at hr. Morten Lange kritiserede landbokommissionen. Den var for stor, der var for mange eksperter, hvis jeg forstod hr. Morten Lange ret. Endelig har hr. Morten Lange så stillet et dagsordensforslag, hvor han ønsker nye og udvidede ekspertundersøgelser.

Med hensyn til selve landbrugslovgivningen vil jeg gerne gøre opmærksom på, at vi i det konservative folkeparti igennem mere end ti år har peget på strukturproblemerne som et af landbrugets væsentligste problemer. Jeg tror, jeg har lov til at sige i dag, at udviklingen har formet sig sådan, at det er gået stærkere, end selv vi havde forudset. Jeg vil i denne forbindelse nævne, at dette bekræftes af en rapport, der nylig er fremkommet fra socialforskningsinstituttet, og der er navnlig ét forhold i denne, jeg vil hæfte mig ved. Man peger på, at alene aldersafgangen inden for dansk landbrug i de nærmest kommende år — der nævnes de kommende 10-15 år — kan forventes at blive på 4.500 personer pr. år. Heri er ikke medregnet den afgang, der eventuelt kan forventes ved, at unge af en eller anden grund opgiver erhvervet, og at nogle forlader det på grund af omskoling. Alene som følge af afgang på grund af alder kan der i den nærmeste tid forventes et udbud af jord på mellem 80.000 og 100.000 ha pr. år. Jeg tror, at det understreger det standpunkt, det konservative folkeparti for længst har indtaget, nemlig at skal vi have denne jord anvendt på en fornuftig og rimelig måde, må vi have friere sammenlægningsgrænser — ikke for i og for sig at forcere nedlægningen og sammenlægningen, for jeg er enig med hr. Chr. Thomsen i, at der ikke i øjeblikket er nogen nødvendighed for at forcere denne udvikling, men for at få op-